

Aleksandra Cofta-Broniewska

Chlewiska, gm. Dąbrowa Biskupia,
woj. bydgoskie. Stanowiska 31 i 56

Informator Archeologiczny : badania 16, 25-26

1982

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Pojedyncze materiały krzemienne związane z późnym paleolitem /krąg kultur tylczakowych/ wystąpiły na powierzchni calca i w obiektach kultur późniejszych.

Zdecydowana większość odkrytych obiektów /15/ odpowiada grupie brzesko-kujawskiej kultury lendzielskiej i całkowicie /funkcjonalnie/ związana jest z chatą trapezową 56. W ich liczbie wyróżniono pod względem funkcji cztery rodzaje obiektów:

- 4 kolejne groby szkieletowe, w tym niezwykle bogaty grób kobiecy wyposażony w ozdoby z muszli /ok. 5.000 sztuk paciorków/, miedzi, bursztynu, zębów zwierzęcych i naramienniki z żebra zwierzęcego,
- specjalistyczne warsztaty obróbki rogów jelenich i muszli /wyrób toporów, łyżek, ozdób z muszli/,
- obiekt służący do magazynowania odłowionej w nadmiarze fauny jeziornej /żółwi, ryb, małży/,
- głębokie do 2 m jamy wybierzyskowe gliny - tzw.glinianki.

Środkowemu okresowi lateńskiemu /wczesny okres rozwoju kultury przeworskiej/ odpowiada jeden, dużych rozmiarów obiekt, z dużą ilością ceramiki i kości zwierzęcych.

Pobrano liczne próby węgla drzewnych z obiektów grupy brzesko-kujawskiej kultury lendzielskiej, które przekazane zostaną Pracowni Radiochemicznej Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi.

Materiały przechowywane są w MAiE w Łodzi.

Badania będą kontynuowane.

CHLEWISKA, gm.Dąbrowa Biskupia
woj.bydgoskie
Stanowiska 31 i 56

Uniwersytet im. Adama
Mickiewicza w Poznaniu
Instytut Prahistorii
Zespół Badań Kujaw

Prace prowadził zespół pod kierunkiem doc.dr hab. Aleksandry Cofty-Broniewskiej. Finansował Uniwersytet Warszawski. St.31 - osiedla ludności schyłkoweolitycznej; osiedle kultury łużyckiej. St.56 - osiedle ludności kultury amfor kulistych /faza IIIb-c/, obozowiska: ludności schyłkoweolitycznej, ludności grupy Kruszki kultury iwieńskiej.

Stanowisko 31

Stanowisko usytuowane jest na południowej oraz południowo-zachodniej, środkowej partii stoku eksponowanego wyniesienia w obrębie obszaru falistego, zlokalizowanego na krawędzi doliny rzeki Tażyny. Obszar ten wyróżnia się specyficznym układem cech geomorfologiczno-hydrologicznych, który tworzą liczne, bielcowo-wydmywane wzniesienia otoczone równie

licznymi, małymi bezodpływowymi zbiornikami wodnymi.

Rozpoznano wykopaliskowo powierzchnię 300 m². W efekcie zarejestrowano 16 obiektów, zróżnicowanych chronologicznie kulturowo, jak i funkcjonalnie:

- 13 obiektów ludności schyłkoweolitycznej, w tym: 4 jamy posłupowe, 9 jam gospodarczych,
- 3 obiekty ludności kultury łużyckiej, o funkcji jam gospodarczych.

Łącznie w kategorii źródeł ruchomych uzyskano ok. 1.700 wytworów kulturowych, w tym: ok. 1.500 fr.ceramiki, 70 wytworów krzemienych, 70 wytworów kamiennych /pozostałości produkcyjne, półwytwory, narzędzia/. W znakomitej przewadze /ok. 97%/ materiał źródłowy dotyczy pozostałości ludności schyłkoweolitycznej. Pozostałe /3%/ należy łączyć z wytworami ludności kultury łużyckiej. Ceramika schyłkowo-neolityczna wykazuje cechy kultur: amfor kulistych, pucharów dzwonowatych, episznurowych oraz bliżej dotąd nie rozpoznanych, łączonych z kręgiem kultur wczesnobrązowych w Kotlinie Karpackiej.

Nie przewiduje się kontynuacji badań.

Stanowisko 56

Stanowisko usytuowane jest na północnym oraz północno-wschodnim stoku elipsowatego wyniesienia terenowego, położonego w obrębie obszaru falistego na krawędzi doliny rzeki Tążyny. Od strony północnej oraz południowo-wschodniej badane stanowisko otaczają zarastające, bezodpływowe zbiorniki wodne.

Zbadano powierzchnię ok. 250 m², w ramach 11 jednostek eksploracyjnych. Poczynione obserwacje pozwoliły wyróżnić trzy "obszary" osadnicze:

1/ Osada ludności kultury amfor kulistych /faza IIIb-c/. Odsłonięty obiekt mieszkalny reprezentuje formę naziemnej budowli szupowej. Plan przyziemia "chaty" ma kształt trapezu o wymiarach boków: 5,5; 4,5 i 5,0; 2,5 m. Wnętrze oraz najbliższe zaplecze wskazanego obiektu silnie nasycone materiałem źródłowym /łącznie zarejestrowano ok. 1.850 źródeł ruchomych/.

2/ Obozowisko ludności schyłkoweolitycznej /kultura ceramiki sznurowej/. Odsłonięto 6 obiektów o funkcji dołków posłupowych. Zarejestrowano ok. 180 elementów kulturowych.

3/ Obserwacje archeometryczne dotyczą bliżej nieokreślonych funkcjonalnie, miejsc osadniczych: a/ludności o kulturze reprezentującej elementy kultury grupy Kruszki /w fazie kształtowania się kultury iwieńskiej/. Łącznie uzyskano ok. 150 fr.ceramiki; b/ludności kultury pucharów lejkwatych. Zarejestrowano epizodycznie występujące fragmenty ceramiki.

Prace nie będą kontynuowane.